

Exam. Code : 103205

Subject Code : 1220

B.A./B.Sc. 5th Semester
SOCIOLOGY (Social Thought)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

SECTION—A

Note :— Answer **eight** questions out of **ten** given below.
Each question carries **2** marks. Answer each question in **50** words.

1. What is Marx's concept of alienation ?
2. Explain the meaning of the term verstehen.
3. Define bureaucracy.
4. Differentiate between class and status groups.
5. Define social statics.
6. What are the three causes of division of labour according to Durkheim ?
7. What is metaphysical stage ?
8. Differentiate between charismatic and traditional authority.

9. Define social facts.

10. What is class struggle ?

8×2=16

SECTION-B

Note :— Attempt **six** questions out of **eight** given below by selecting at least **one** question from each unit. Each question carries **14** marks.

UNIT-I

1. Discuss the importance of Spencer's theory of evolution of society.
2. What is Comte's positive philosophy and why is it important for sociology ?

UNIT-II

1. Discuss Karl Marx's theory of capitalism and capitalist mode of production in detail.
2. Explain dialectics and dialectical materialism in detail.

UNIT-III

1. Discuss Weber's theory of social action in detail.
2. Discuss the relationship between protestant ethic and the spirit of capitalism.

UNIT-IV

1. Explain the positivist and functionalist philosophy of Durkheim.
2. How does Durkheim explain suicide as a social phenomenon ? 6×14=84

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ:— ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ।
ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ
50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

1. ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਪਰਦੇਸ਼ੀਪਨ (Alienation) ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਕੀ ਹੈ ?
2. ਵਰਸਿਟੀਅਨ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
3. ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
4. ਵਰਗ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।
5. ਸਮਾਜਕ ਸਾਂਖਿਅਕੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
6. ਦੁਰਖੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹਨ ?
7. ਆਤਮਿਕ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਹੈ ?

8. ਕ੍ਰਿਸਮਈ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।
9. ਸਮਾਜਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
10. ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀ ਹੈ ? 8×2=16

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ:— ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਅੱਠ ਵਿਚੋਂ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ।
ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਸਪੈਂਸਰ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਕੌਮਟੇ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ—II

1. ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਦਵੰਦਵਾਦੀ ਅਤੇ ਦਵੰਦਵਾਦੀ ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

1. ਵੇਬਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

1. ਦੁਰਖੀਮ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕਵਾਦੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਵਾਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਦੁਰਖੀਮ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਵਰਤਾਰੇ ਵਜੋਂ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ? 6×14=84

(Hindi Version)

भाग—क

नोट:— नीचे दिए गए दस में से आठ प्रश्नों के उत्तर दें। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 50 शब्दों में दें।

1. मार्क्स की अलगाव की अवधारणा क्या है ?
2. वसटॉन शब्द का अर्थ स्पष्ट करें।
3. नौकरशाही को परिभाषित करें।
4. वर्ग और स्थिति समूहों के बीच अंतर।

5. सामाजिक सांख्यिकीय को परिभाषित करें।
6. दुर्खीम के अनुसार श्रम विभाजन के तीन कारण क्या हैं ?
7. तत्वमीमांसा अवस्था क्या है ?
8. कैरिज्मेटिक और पारंपरिक प्राधिकरण के बीच अंतर।
9. सामाजिक तथ्यों को परिभाषित करें।
10. वर्ग संघर्ष क्या है ? 8×2=16

भाग—ख

नोट:— प्रत्येक यूनिट से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए आठ में से छः प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 14 अंक हैं।

यूनिट—I

1. समाज के विकास पर स्पेंसर सिद्धांत के महत्व की चर्चा करें।
2. कॉम्टे का सकारात्मक दर्शन क्या है और यह समाजशास्त्र के लिए क्यों महत्वपूर्ण है ?

यूनिट—II

1. कार्ल मार्क्स के पूंजीवाद के सिद्धांत और उत्पादन के पूंजीवादी मोड पर विस्तार से चर्चा करें।
2. द्वंद्वत्मकता और द्वंद्वत्मक भौतिकवाद के बारे में विस्तार से बताएं।

यूनिट-III

1. सामाजिक क्रिया पर वेबर के सिद्धांत की विस्तार से चर्चा करें।
2. प्रदर्शनकारी नैतिकता और पूंजीवाद की भावना के बीच संबंध पर चर्चा करें।

यूनिट-IV

1. दुर्खीम के प्रत्यक्षवादी और कार्यात्मकवादी दर्शन की व्याख्या करें।
2. दुर्खीम आत्महत्या को एक सामाजिक घटना कैसे बताता है ?

6×14=84